

Citation:

G.C. Heringa, Levensbericht Ph.H. Hartz, in:
Jaarboek, 1956-1957, Amsterdam, pp. 223-224

LEVENSBERICHT
VAN
PHILIP HERMAN HARTZ

(8 oktober 1902—7 december 1956)

Philip Herman Hartz werd geboren 8.10.1902 te Amsterdam. Na in 1920 het gymnasium-eindexamen te hebben afgelegd, studeerde hij geneeskunde te Amsterdam, waar hij in juli 1928 tot arts werd bevorderd. Na een histologische vooropleiding bij Prof. Woerdeman en bij mij, bekwaamde hij zich tot patholoog-anatoom bij Prof. De Vries te Amsterdam en Prof. Deelman te Groningen. Gedurende zijn assistentschap aan mijn laboratorium, werkte hij gedurende enige maanden bij Prof. Peterfi (Kaiser Wilhelm Instituut, Berlin-Dahlem) om de techniek van de weefselkweek te leren. Tussen de assistentschappen maakte Hartz enige reizen als scheepsarts naar Indië en de Verenigde Staten. Eind 1934 aanvaardde Hartz een opdracht van het Nederlands Kanker Instituut en de International Cancer Research Foundation om in Indië in het laboratorium van Prof. Bonne te Batavia een onderzoek in te stellen naar problemen in verband met verschil in frequentie van maagcarcinoom bij Javanen en Chinezen. Acht maanden later werd hij benoemd tot patholoog-anatoom op Curaçao.

Bij zijn aankomst aldaar (1935) moest hij zijn werkgelegenheid geheel opbouwen. Sinds Dr. N. Waterman in 1922 Curaçao verliet, had laboratoriumonderzoek in Curaçao in het geheel niet meer plaats gevonden. Vier jaar heeft het geduurd eer Hartz voor het technische werk een hulpkracht kreeg. De wijze, waarop hij in deze vier jaren zijn laboratorium opbouwde en in bedrijf bracht met de precieze histologische techniek, die zijn kracht was en altijd gebleven is, is karakteristiek voor zijn werkkraft en de hoge eisen, die hij zich stelde.

In Curaçao verscheen van zijn hand een 70-tal publikaties. Ofschoon deze bijna steeds het karakter hadden van korte casuïstische

mededelingen, waren ze tezamen er op gericht inzicht te geven in de morbiditeit van de inheemse bevolking. Verrassend bleek bv. de frequentie van slokdarmkanker. Bijzondere aandacht kreeg — in samenwerking met Dr. Van der Sar — de histopathologie van filariasis. Ook het pancreas had zijn bijzondere belangstelling. Karakteristiek was steeds naast zorgvuldige techniek, de scherpe observatie en de critische instelling t.o.v. de literatuur.

Na een verloftijd in Nederland in 1950 kreeg Hartz een aanbod om patholoog-anatoom te worden in Israël. Na een half jaar daar geweest te zijn, gaf hij dit op. De betrekkelijk primitieve uitrusting van het laboratorium kon hem op het gebied van perfectionering van de histologische techniek niet bevredigen. Zo vertrok hij — aangezien de plaats in Curaçao inmiddels bezet was — naar Venezuela, waar hij patholoog-anatoom werd aan het Hospital Vargas te San Cristobal.

Zijn werkintensiteit en werkrichting bleef dezelfde als voorheen. Opnieuw verschenen een reeks van publikaties — een aantal in het Spaans. Tumoren en parasitaire aandoeningen hadden zijn bijzondere belangstelling.

De erkenning, die Hartz' verdiensten genoten op het westelijk halfmond, bleek uit tal van hem opgedragen erefuncties en lidmaatschappen.

In zijn Curaçaose tijd was hij lid van Caribbean Research Council. In 1949 vertegenwoordigde hij de Nederlandse Antillen op het Congres van de World Health Organisation te Genève en woonde als lid van de Directing Council de vergadering bij van de Pan American Sanitary Bureau te Lima (Peru). Hij was lid van tal van wetenschappelijke instellingen en verenigingen, bv. Biological Stain Commission, Am. Association of Pathologists and Bacteriologists, Am. Society of Tropical Medicine, Corresponding Fellow of the Am. Society of Clinical Pathologists, Fellow of the Royal Society of Tropical Medicine and Hygiene, erelid van de Academia de Medicina de Mendelin. De Kon. Ned. Akademie van Wetenschappen benoemde hem in 1949 tot correspondent.

G. C. HERINGA

